

ایمنی دارویی

تهیه و تنظیم : کارگروه ایمنی بیمار
معاونت درمان

شهریور ماه سال ۱۴۰۲

بر اساس مطالعات انجام شده ، نشان داده شده است که در برخی از کشورها، موارد ناشی از تجویز ناصحیح یا دریافت ناصحیح دارو که منجر به ایجاد عوارض شدید شده است، تقریباً ۷-۶ درصد از پذیرش‌های بیمارستانی را تشکیل می دهند، که بیش از دو سوم از این موارد قابل اجتناب بوده است و در نتیجه، به طور بالقوه این بستری ها به دلیل خطا های دارویی در نظر گرفته می شوند. این مشکل در افراد مسن به دلیل عوامل خطر متعدد بارزتر است، که یکی از آن عوامل مصرف داروهای متعدد و تداخلات آنها است. لذا توجه به داروهای ایمن علاوه بر حفظ ایمنی بیماران و ارتقاء سلامت آنها، منجر به کاهش بار اقتصادی و اجتماعی نظام های سلامت کشورها خواهد شد.

بزرگداشت روز جهانی ایمنی بیمار ۲۰۲۳:

به مناسبت گرامیداشت این روز، WHO علاوه بر برگزاری مجموعه ای از وبینارها در ارتباط با افزایش مشارکت بیماران و خانواده های آنها در حمایت از ایمنی بیمار در کمپین جهانی شرکت کنند.

اهداف روز جهانی ایمنی بیمار در سال ۲۰۲۳ :

- افزایش آگاهی جهانی در مورد نیاز به مشارکت فعال بیماران و خانواده ها و مراقبان آنها در همه محیط ها و در تمام سطوح مراقبت های بهداشتی برای بهبود ایمنی بیمار.
- افزایش میزان مشارکت سیاستگذاران، رهبران مراقبت های بهداشتی، کارکنان بهداشت و مراقبت، سازمان های مرتبط با بیماران، جامعه مدنی و سایر ذینفعان در تلاش برای مشارکت دادن بیماران و خانواده ها در سیاست ها و شیوه های مراقبت بهداشتی ایمن.
- توانمند سازی بیماران و خانواده ها بمنظور بهبود مشارکت فعالانه آنها در مراقبت های بهداشتی خود و بهبود ایمنی مراقبت های بهداشتی.
- حمایت از اقدام فوری در مورد مشارکت بیمار و خانواده، همراستا با برنامه اقدام جهانی ایمنی بیمار ۲۰۲۱-۲۰۳۰، که باید توسط همه شرکا انجام شود.

مراقبت دارویی در زمان انتقال یا جابجایی بیمار

استراتژی های کلیدی برای بهبود ایمنی دارویی در طول انتقال مراقبت شامل موارد زیر است:

- اجرای فرآیندهای ساختار یافته رسمی در تمامی مراحل انتقال مراقبت بیمار با بکارگیری:

- ایجاد بهترین سابقه دارویی احتمالی (BPMH) توسط مصاحبه با بیمار و تایید آن با حداقل یک منبع اطلاعاتی قابل اعتماد در ارزیابی اولیه بیمار

- تطبیق و به روز رسانی دستورات دارویی بیمار

- برقراری ارتباط موثر با بیمار

- ارائه آموزش به بیمار و یادآوری مسئولیت های وی در قبال داروهای مصرفی

- ارائه پشتیبانی و حمایت بعد از ترخیص بیمار با بکارگیری تکنولوژی یا ابزارهای حمایتی

- انتقال تمامی نکات مراقبت دارویی بیمار در حین انتقال

- توجه به حساسیت های دارویی بیمار و الصاق هشدار برای سایر همکاران در حین یا انتقال مراقبت

داروهای در موقعیت های پرخطر

موقعیت های پرخطر مواردی هستند که به دلیل اقدامات دارویی نایمن یا اشتباهات دارویی اغلب با آسیب قابل توجهی برای بیمار همراه هستند و سه عامل اصلی در بروز این اقدامات یا اشتباهات دارویی دخیل هستند:

۱. دارو

۲. ارائه دهنده مراقبت درمانی و بیمار

۳. عوامل سیستمی (محیط کار)

بمنظور کاهش موقعیت هایی که در آن اشتباهات دارویی ممکن است رخ دهد، کلیه کارکنان محیط های درمانی بایستی نسبت به رعایت موارد زیر دقت داشته باشند:

۱. تفکیک داروهای پرخطر

۲. تفکیک داروهای مشابه (LASA)

۳. استناد داروهای فقط دستور پزشک است.

۴. کنترل دقیق دارو قبل از اجرای دستور پزشک

۵. جدا سازی محلول های هایپر تونیک

۶. قفسه بندی جداگانه برای پنتاسیم

۷. کنترل مجدد داروهای پرخطر توسط دو پرستار

۸. رقیق سازی داروها صرفاً قبل از تزریق به بیمار

تداخل دارویی

پلی فارماسی به استفاده همزمان بیمار از داروهای متعدد گفته می شود، هر چند تعریف استاندارد برای تعداد این داروها وجود ندارد، اغلب به عنوان استفاده معمول از پنج تعریف می شود؛ که شامل داروهای بدون نسخه، با نسخه، داروهای طب سنتی و داروهای مکمل می شود. نکات زیر بایستی مورد توجه قرار گیرد:

۱. برقراری فرهنگ ایمنی بیمار در زمینه داروها

۲. انجام تلفیق دارویی در نقطه شروع داروها، در طول درمان و در مراحل انتقال مراقبت

۳. اطمینان بخشی به بیماران برای پرسیدن ابهامات دارویی خود از ارائه دهندگان خدمت

سازمان بهداشت جهانی از سال ۲۰۱۷ تلاش دارد تا نسبت به کاهش خطاهای دارویی و داروهای ایمن قدم های مستحکمی را بردارد. سال گذشته سومین سالی بود که این سازمان کمپین جهانی روز ایمنی بیمار خود را بر روی ایمنی دارویی با هدف اصلی کاهش ۵۰٪ آسیب های قابل پیشگیری دارویی که منجر به عوارض شدید می شوند، در طی ۵ سال آینده با بکارگیری تعهد آگاهانه اعضای این سازمان در کشورهای مختلف جهان متمرکز کرد.

این سازمان از کلیه اعضای خود درخواست کرده است که تا سال ۲۰۲۵ در سه حوزه کلیدی زیر نسبت به اولویت بندی و انجام اقدامات موثر برای محافظت از بیماران از آسیب های دارویی قدم بردارند:

داروهای در موقعیت های پرخطر

تداخل دارویی

مراقبت دارویی در زمان انتقال یا جابجایی بیمار

